

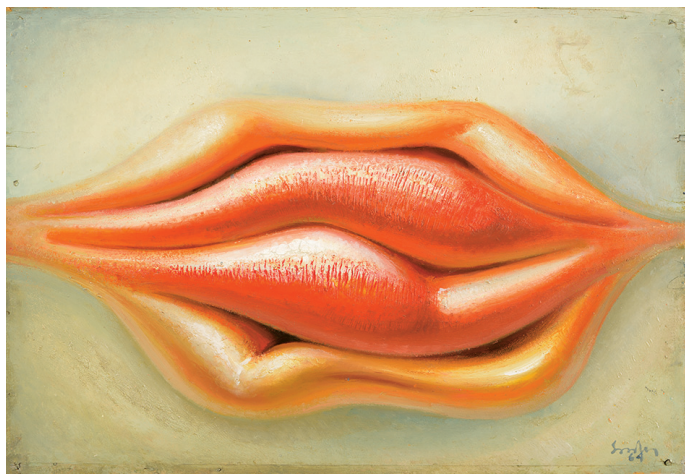
EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA

SÜRREALISM JA ARGIABSURD

DIGISILLA VIDEO

Ülo Sooster „Huuled“



Ülo Sooster. Huuled. 1964. Õli. Eesti Kunstimuuseum

TEA

1920. aastatel Prantsusmaal tekkinud **sürrealism** muutus kiiresti rahvusvaheliseks nähtuseks. Nõukogude Liidus sai sürrealismi esteetika laiema leviku alles alates 1950. aastate lõpust „teise“ avangardi kunstnike loomingus. Nõukogude ühiskond kehtestas inimeste elule, tegevusele ja eneseväljendusele teatud reeglid ning ainulubatuks kuulutati vaid üks ühiskonnamudel ja ideoloogia. Sürrealistliku pildikeele kasutamine võimaldas osutada tegelikkuse keerulisematele, mitmeti mõistetavatele dimensioonidele ning aitas vabandada ametliku kunsti monumentaalsest staatilisusest. Esmajoonel sürrealismist ja abstraksionismist huvitunud kunstnikud olid sunnitud tegutsema pooleldi põranda all: pikka aega näitasid nad oma teoseid ainult väikesele sõprade ja mõttekaaslaste ringile ning esinesid avalikel näitustel harva, kuna ametlikus kunstipildis oli formalism keelustatud.

Ülo Sooster (1924–1970), üks järjekindlaimaid ajaloolist sürrealismi läbi töötanud ja edasi arendanud kunstnikke, kes Stalini valitsemise ajal saadeti oma vaadete pärast vangilaagrisse, oli pärast sunnitöölt naasmist võtmefiguur nii 1950.–1960. aastate Eesti kui ka Moskva põrandaaluses kunstis ning andis sürrealismile nõukogude keskkonnas erilise tähenduse ja jõu.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Püüa meenutada, mida Sa viimati unes nägid. Kui palju sellest oli tõene ja kui palju fiktsioon? Kas esines realistlike esemeid väljaspool tavapärast konteksti? Milliseid ebareaalsete stseenide mäletad? Kas kujutad ette, et unenäos nähtu võiks ka päriselt juhtuda?
- Mis on absurd? Too näiteid selle esinemisest kunstis, kirjanduses, teatris.

Pärast vaatamist

- Mida mängulist märkasid Ülo Soosteri teoses „Huuled“? Millele võiksid valitud kujundid vihjata?
- Too vähemalt kolm näidet huulte kujundi kasutamise kohta reklaaminduses ja/või popkultuuris.
- Kas sürreaalne olustik sobiks edasi andma ka sotsiaalseid probleeme või eksistentsiaalseid küsimusi? Leia näiteid oma väite kinnituseks.

Uuri digitaalkogus (digikogu.ekm.ee/est) Olav Marani kollaaže. Vali mõni hetkel oluline teema ühiskonnas ja loo käepäraste vahenditega (vanad ajakirjad, ajalehed, reklaambrošüürid) sellele viitav kollaaž. Põhjenda oma valikuid ja suhtumist teemasse.

Loo Ülo Soosteri teosest „Huuled“ inspireeritud haiku. Haiku on väike jaapani päritolu luulevorm, mis klassikalisel kujul koosneb kolmest värsist (silpide arv värsides vastavalt 5+7+5). Haiku on olulisel kohal Jaan Kaplinski, Paul-Eerik Rummo, Viivi Luige, Andres Ehini, aga ka paljude hilisemate autorite loomingus.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Konfliktid ja kohandumised“. Põhjalikumaks teemaga tutvumiseks soovitame muuseumitundide sarja Kumu 4. korruse püsiekspositsioonis.